

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aasta lõpuni Emk. 880.— Väljamaale Emk. 1760.—
1. juulini „ 380.— „ „ 760.—

Toimetus: Pikk tän. 15, Tallinnas. Talitus: Lai tän. 38, Graafliline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

3. köide. Tallinnas, 10. novembril 1923. Nr. 38.

Sisu: Toimetuse kommentaar. Majandus- ja tolliuniooni eelleping Eesti ja Läti vahel. Praegune rahanduse kriis ja tööstuse krediitid. J. Marjamaa: Eesti tubakatööstus. Sise- ja väljamõa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubafuru ülevaated.

Tallinnas, 9. novembril 1923.

Läti-Eesti majandusline lähenemine. Läti-Eesti majandusline kokkulepe, mis Tallinnas 1. novembril alla kirjutati, on esimene tegelik samm Läti-Eesti majanduslikes lähenemises, mis, kui ta poolte poolt ratifitseerimist leiab, kogu meie tulevasele majanduslinele edenemisele sihinäitajaks jääb. Onnelikul moel on niihästi Riias kui Tallinnas aru saadud, et mõlemad naabririigid oma majanduslist tulevikku ei tohi rajada vastastikusele võistlusele, vaid k o o s t ö ö l e. Praktilises ärielus unustatakse seda tõeasja tihti-peale ära, millega ka seletada tuleb, et mõlemad pooled tagant järele leiavad, et leping nende kulul tehtud. Viimane asjaolu on just tagatiseks, et lepingu tegijad on osanud kuldset keskteed leida. Lepingu tegelik maksmapanemine eeldab veel suure hulga niihästi sisemisi kui ka ühiseid eeltõid, mille kallal vististi veel mõlemal pool enne palju pead murda tuleb, kuni meie tegelikku tolliuniooni jõuame. Eesti tarvitab enne lepingu tegelikule täitmisele asumist muu seas ka seadusandlisel teel fikseeritud kindlat rahaüksust kulla alusel. Vast alles pärast seda võib ühisest tollisüsteemist rääkida. Lepingu teksti avaldame selles numbris teises kohas.

Eesti väliskaubandus esimese 9 kuu jooksul 1923. Võrreldes eelmise kahe aastaga, on Eesti väliskaubandus esimesel üheksal kuul olnud (miljon markades):

	Väljavedu	Sissevedu	Sisseveo ülekaal	Väljaveo % sisseveost
1921	1.685	3.365	1.680	50
1922	3.332	4.043	711	82
1923	4.268	6.767	2.499	63

Võrdarvudes oli kasvamine nagu alamal:

	Väljavedu	Sissevedu
1921	100	100
1922	198	120
1923	253	201

Nagu sellest näha, on väljavedu selle aja jooksul üldiselt 2½ ja sissevedu 2 korda kasvanud, kuid tähelepanv on, et väljaveo kasvamine viimase aasta jooksul aeglasemaks on jäänud, sisseveo kasvamine aga kiirenenud. 1921–1922 kasvas väljavedu 98%, sissevedu 20%, järgmisel aastal aga vastavalt 29% ja 68%. Selle tagajärjena on väljaveo võrdlev väärtus sisseveost langenud viimase 9 kuu väliskaubanduses 63 protsendini 82% vastu eelmisel aastal samal ajal.

Kui lähemalt vaadelda välja- ja sisseveo edenemist üksikute kauba gruppide kaupa, siis selguvad huvitavad ja tähtsad muutused meie väliskaubanduse sisemises struktuuris.

Alamaltoodud tabelis on käesoleva aasta sisse- ja väljavedu jaotatud üksikute kaubagruppide järele. Et grupeerimine sel aastal muudetud on, ei ole täielik võrdlus eelmise aastate andmetega võimalik.

1923. a. esimese 9 kuu väliskaubandus kaubagruppide järele.

	Väljavedu (milj. mrk.)	Sissevedu (milj. mrk.)
Toiduained-põllusaad.	47,6	678,1
„ karjasaad.	505,0	4,6
Kala ja kalakaup	3,9	179,6
Muud toidu- ja maitseained	166,6	846,0
Elusloomad	121,9	2,7
Nahk j.m. loomasaad.	66,1	216,0
Seemned ja elustaimed	8,8	17,9
Puu ja puutööstuse saadused	841,4	43,5
Paber ja trükitöö	415,2	170,9
Puuvill, lina j.m. kiuained	1052,2	676,7
Tekstiiltööstuse saad.	835,6	765,1
Metallid	46,5	248,6
Metallkaubad	6,9	431,0
Põllutööstusmasinad ja riistad	3,7	490,6
Muud töö- ja jõumasinad	19,1	813,4
Instrumendid, aparaadid, laskeriistad	13,9	107,2
Kivid, mullad ja nende saadused	70,2	147,3
Kivisüsi, koks, põlevkivi	0,0	204,1
Õlid, rasvad, vaigud	1,3	335,6
Väetisained	0,6	76,8
Keemiaained, värvid jne.	40,5	259,9
Kunstikaubad ja muud	1,2	51,7

Nagu sellest näha, oli meil väljaveo ülekaal ainult kuues grupis – karjasaadustes, elusloomades, metsamaterjalides, paberis, kiuainetes ja tekstiil valmissaadustes. Kõikidel muudel aladel on meie tarvituse suurem olnud, kui valmistus. Isegi kivide, muldade ja nende saaduste grupp on 50% passiiv – tsemendi- ja telliskivitööstus, mille peale meie suuri väljaveolootusi oleme pannud, ei täida neid sugugi!

Suurtes joontes võib meie väliskaubanduse passiiv-saldo kaheks suureks rühmaks jaotada: toidu- ja maitseainete rühm, mille juure võiks lisada nahasaadused, ja masinate ja teiste kapitalvääruste rühm, mille alla kuuluks ka suur osa sisseveetud metallidest, metallkaupadest ja „kividest ja muldadest“. Esimene rühm annab umbkaudse puudujäägi Emk. 1 miljardi suuruses, teine – umbes 1.400 milj. Ilma nende kahe grupita oleks seega meie kaubabilans tasakaalus. Suu-

rema summa peale vaatamata ei ole selle bilansi peanõrkus igatahes mitte sisseveetud masinates, sest et nendest vähemalt osaltki an loota tulevikus uut produktiooni, kui just sisseveetud toiduainete hulgas. Toiduaineid, elusloomad ühes arvatud, oleme meie välja vedanud 845 milj. eest ja sisse vedanud 1.711 milj. eest. Sellega oleme üheksa kuu jooksul puhtalt sisse vedanud toiduaineid 866 milj. eest! Mis sel puhul imetlema paneb, on meie „põllukultuuride saakide“ statistika, mille põhjal meil mingisuguseid puudujääkisid ei peaks olema.

See on küsimuse üks külg. Kuid teine on kahtlemata see, et me omale käesoleval aastal niihästi sisseveos kui väljaveos suurt luksust oleme lubanud. Sisseveo pärast on sel puhul juba palju räägitud. Tahaksime siin kohal ainult nähtust alla kriipsutada, et meie tsemendi- ja telliskivivabrikud kõige külmema rahuga välisturu peale vilistasid, sest siseturul praegusel korral küllalt kõrgeid hindu võis saada. See lõpmata lühikesenägeline poliitika maksab ennast kahtlemata varsti valusalt kätte, sest kord kaotatud välisturgu ei ole sugugi nii kerge tagasi võita. Kui Ameerikas minevat aastal suur sõestreik oli ja kodus kibedat sõepuudust tunti, peeti ometi tarvilikuks olemas-olevaid tagavarasid koduste tarvitajate ja Kanaada vahel proportsionaalselt endisele tarvituse normile jaotada, sest seal mõisteti välisturgu hinnata.

Võrdluseks läinud aastaga toome järgnevad kokkuvõtted tähtsamate kaubagruppide kohta.

	Väljavedu:			
	1923 Milj. mrk.	1922 mrk.	1923 %	1922 % üldväljaveost
Toidu- ja maitseained	723,1	904,4	16,9	27,1
Elusloomad	121,9	48,2	2,9	1,4
Nahk j. m. loomasaad.	66,1	66,3	1,5	2,0
Puu ja puutööst. saad.	841,4	541,8	19,7	16,3
Paber ja trükitöö	415,2	459,0	9,7	13,8
Tekstiilained ja saadused	1887,8	1122,1	44,2	33,7
Kivid, mullad ja nende saadused	70,2	59,1	1,6	1,8
Keemia- ja väetisained	41,1	15,7	1,0	0,5
			97,5	96,6

Toiduainete väljaveo tähtsus on langedud eelmise aastaga võrreldes $\frac{1}{4}$ pealt $\frac{1}{6}$ peale, sellevastu on tõusnud tekstiilainete tähtsus $\frac{1}{3}$ pealt ligi pooleni meie välja-veost. Meie väljavedu on veel ühekülgsemaks läinud, kui ta aasta eest oli.

S i s s e v e d u tähtsamate gruppide järele oli:

	1923	1922	1923	1922
	Milj. mrk.		%	üldsisseveost
Toidu- ja maitseained	1708,3	1122,2	25,2	27,7
Nahk j. m. loomasaad.	216,0	133,3	2,2	3,3
Puu ja puutööst. saad.	43,5	46,9	0,6	1,2
Paber ja trükitöö	170,9	185,5	2,5	4,6
Tekstiilained	1441,8	693,4	21,2	17,1
Metallid ja metallkaub.	679,6	461,1	10,0	11,4
Masinad ja instrumend.	1411,2	559,0	20,6	14,8
Kivid, mullad ja nende saadused	147,3	114,0	2,2	2,8
Kivisüsi, õlid rasvad jne.	539,7	445,5	8,0	11,0
Keemia- ja väetisained	336,7	201,7	5,0	5,0
Kunstikaubad j. n. e. . .	51,7	27,9	0,8	0,7
			99,3	99,6

Need arvud ainult veel kinnitavad olvalt poolt seda otsust, mis eelpool juba tehtud. Iseäraldusena paistab ainult silma, et tekstiilsaaduste sissevedu veel kiiremini on tõusnud kui väljavedu.

Majandus- ja tolliuniooni eel- leping Eesti ja Läti vahel.

Artikkel 1.

Mõlemate lepinguosaliste poolte kodanikkudel on teise lepinguosalise poole territooriumil kõik õigused ja eesõigused, mis on antud või antakse kolmanda riigi kodanikkudele.

Mis puutub kaubandusse, tööstusse ja merisõidusse, siis on ühe lepinguosalise poole kodanikkudel teise poole territooriumil samad õigused ja eesõigused, mis on antud või antakse kolmanda riigi kodanikkudele, väljaarvatud need juhtumised, mis käesolevas lepingus ette on nähtud.

Artikkel 2.

Mõlemate lepinguosaliste poolte kodanikkudel on vastastikku teise poole territooriumil täielik vabadus kõiksugu omandust, kinnis- ja vallasvarandusi osta, omada ja müüa, mis maa seadused lubavad või lubama saavad osta ja omada kolmanda riigi kodanikkudele. Nad võivad samuti vabalt eksporteerida oma omandusi ja üldse oma varanduste müügist saadud sissetulekuid, ilma et neil tarvis oleks väljaveo eest väljamaalasena teistviisi või rohkem maksta, kui oma riigi kodanikud sarnasel puhul maksavad.

Artikkel 3.

Kui käesolev leping teisiti ei määra, siis ei allu ühe lepinguosalise poole kodanikud teise poole territooriumil oma isikute, sissetulekute või kinnis- või vallasvarade, ega oma kaubanduslise ega tööstuslise tegevuse poolt üldistele või kohalistele taksidele, õigustele ega maksudele ükskõik missuguse nimetusega, mis oleks teistsugused või suuremad, kui need, mis maksavad või saavad maksta oma riigi kodanikkude jaoks.

Artikkel 4.

Mõlemate lepinguosaliste poolte kodanikkudel on õigus maa saadustega kooskõlas esineda kohtutes kõigil jurisdiktsiooni aladel kas kaebtustõstjana, või et oma õigusi kaitssta. Samuti on neil õigus palgata kõigis instantsides advokaate, volinikke või agente, kes on volitatud maa seaduste läbi ja neil on ses suhtes samad õigused ja soodustused kui oma riigi kodanikkudel.

Artikkel 5.

Mõlemate lepinguosaliste poolte kodanikud on vastastikku vabastatud igasugustest isiklikust sõjaväeteenistusest, osavõtust sõjaväelistes organisatsioonides, igasugusest sõjaväeliselisest kontributsioonist, olgu rahas või natuuras.

Nad ei allu teistsugustele sõjaväelise sihiga teenistuskohustustele ega nõuetele kui oma riigi kodanikud ja neil on õigus vastastikkuse alusel tasu peale, mis on ette nähtud maksvates seadustes mõlemate lepinguosaliste poolte kodanikkude jaoks.

Samuti on nad vabastatud kohtu- või ühiskondlise ameti koormast.

Artikkel 6.

Anoniimsed ühisused, piiratud vastutusega ühisused ja kõik teised ühisused ja kaubanduslised, tööstuslised, rahanduslised ja

kinnitusseltsid, mille juhatus asub ühe lepinguosalise poole territooriumil ja mis on juriidilised isikud ning tegutsevad kooskõlas selle maa seadustega, saavad tunnustatud teisel maal seaduslikult olemas-olevate ja neil on sel maal maa seadustega kooskõlas vaba juurepääs kohtusse, nii oma õiguste nõudmiseks kui ka kaitsmiseks.

Mõlemate lepinguosaliste poolte nimetatud ühisused võivad, kui teise maa seadused ja määrused selle vastu pole ja eeldusel, et kõik vormaliteedid täidetud saavad, selle viimase maa territooriumil tegutseda ja seal asuma jääda; neil on asutamise suhtes samad õigused, mis antud enamussoodustatud rahva nimetatud ühisustele.

Eelmisel määruisel pole mingit mõju küsimuse peale, kas sarnane ühisus, mis asutatud ühest neist kahest maast, omab või ei oma õigust kaubitseda või mõnda tööstust ekspluateerida või mõnes teises tööstuses tegutseda; sarnane õigus allub alati seadustele ja määrustele, mis maksavad vastaval maal.

Üleval nimetatud ühisused ja seltsid, kui kord kinnitatud, ei allu teisel maal nendele kohustustele, koormatustele ja maksudele, ükskõik missuguse nimetusega, mis teistsugused või kõrgemad, kui need, mis maksavad või saavad maksma, selle viimase maa ühisuste ja seltside suhtes.

Artikkel 7.

Majandus- ja tolliunioon teostatakse järgmisel viisil:

1. Mõlemad valitsused nimetavad segakomisjoni pariteedi alusel, kes seab kokku kolme kuu jooksul, arvates käesoleva lepingu jõusse astumise päevast, ühise tollitariifi ja unifitseeritud tolliseadlusandluse mõlema maa jaoks.

2. Ühine tollitariif, mille välja töötab nimetatud segakomisjon, ratifitseeritakse mõlema riigi kompetentsete asutuste poolt ja liidetakse integraalse osana käesoleva leginguga lisaprotokolli näol.

3. Niipea kui ühine tollitariif astub mõlemal maal jõusse, vabastatakse mõlemate lepinguosaliste maade maasaadused, põllumajanduse- ja tööstussaadused, peale puhkude, mis ette nähtud käesoleva artikli 4. paragrahvis, teise lepinguosalise poole territooriumil kõigest sisse- ja väljaveotollidest.

4. Saadused, mis on riigi monopool ja saadused, mis alluvad aktsiisi- või kaudsetele maksudele, nagu joovastavad joogid,

siia arvates veinid, õlu, edasi pärm, tubak, tikud jne., ei saa eesõigustatud seisukohta, nagu ette nähtud käesoleva artikli 3. paragrahvis, enne kui seadusandlus riigimonopoolide ja kaudsete maksude kohta pole ühtlustatud sama segakomisjoni poolt ja enne kui erikokkulepe mõlema lepinguosalise poole seadusandliste asutuste poolt pole ratifitseeritud.

Artikkel 8.

Mis puutub transportikuludesse ja kõigisse teistesse maksudesse raud- ja veetee- del, niisama ka nende maksmapaneku tingimustesse ja üldiselt isikute, багаashi ja kaupade veosse, ei tehta kahe lepinguosalise poole kodanikkude vahel mingit vahet.

Artikkel 9.

Territoriaalvetes ja teise lepinguosalise poole territooriumil talitakse laevade ja nende koormatega samuti nagu rahvusliste laevadega ja nende koormatega, nende tuleku- ja minekukoha peale vaatamata.

Erandid tehakse järgmistel juhtumistel:

1) Teatud õiguste kohta, mida iga lepinguosaline pool on maksma pannud ehk võib maksma panna kalapüügi ja taasaduste kohta;

2) kergenduste, tollist vabastamise ehk tolli tagasimaksu kohta, mida iga lepinguosaline võib lubada oma kodanikkudele kui soodustust rahvusliku laevastiku chitamiseks.

3) Rannasõidu ja pukseerimise asjas antud kergenduste kohta.

Kõik eesõigused ja kergendused, mis ühe lepinguosalise poolt mõnele teisele riigile antud, peavad maksma ka teise lepinguosalise kohta.

Artikkel 10.

Ühe lepinguosalise poolt väljaantud laevamõõdu-tunnistused tunnistatakse teise poolt, kui laevamõõtude kindlaksmääramine Moorsomi süsteemi järele on sündinud.

Lepinguosalised kohustavad kolme kuu jooksul tegema korraldusi brutto-tonnaashi hindamise meetodide üle.

Artikkel 11.

Ühe lepinguosalise riigi kodanikkudel, kes soovivad endile kindlustada teises lepinguosalisel riigis oma tööstus- ehk kauban-

dusmärgi omandust, tuleb neid esitada ainult: Eesti märgid Riias ja Läti märgid Tallinnas kompetent asutustele.

Kahtluse ehk vaieluse korral on kokkulepitud, et tööstus- ehk kaubandusmärgid, mille kohta käesolev artikkel käib on need, mis mõlemas lepinguosalises riigis seaduslikult, vastavalt maa seadusandlusele, neid tavitavate töösturite ja kaupmeeste poolt omandatud.

Ühes lepinguosalises riigis tööstus- ehk kaubandusmärkide reprodutseerimine, mis teises lepinguosalises riigis teatud kaupade peale pandud nende päritoleku ja nende omaduste äratähendamiseks, niisama ka mõnel teisel maal järele tehtud Eesti ehk Läti tööstus- ehk kaubandusmärkidega varustatud produktide müük ehk laialilaotamine on mõlema lepinguosalise riigi territooriumil keelatud ja karistatakse maa seaduste järele.

Käesolevas artiklis nimetatud seadusvastaste operatsioonide puhul võib kahjukannataja süüdlaste vastu kahjutasu nõudmisi tõsta selle maa kohtutes ja seaduste järele, kus nad kindlaks tehtud.

Artikkel 12.

Lepinguosalise kodanikud, kes teise poole territooriumil olevates tööstusasutustes ette tulnud tööõnnetuste ohvriks saanud, niisama ka nende ohvrite omaksed, saavad — mis puutub nende õnnetuste kahjutasudesse samasugust tasu ja samasugused kindlustused, mis antakse selle sama riigi kodanikkudele ta seaduste põhjal, kus õnnetus juhtunud.

Artikkel 13.

Vaielused ja lahkarvamised kahe lepinguosalise vahel käesoleva lepingu teostamise ja seletamise asjas lahendatakse segavahekohtu poolt. Vahekohtus luuakse „ad hoc“ ja ta koosseisus peab ühesugusel arvul mõlema poole esitajaid olema. Kui need esitajad kokkuleppele ei jõua, pöörduvad nad erapooletu vahekohtuniku poole, keda määrata palutakse eventuaalselt rahvusvahelise alalise kohtukoja esimehe poolt.

Artikkel 14.

Käesolev leping ratifitseeritakse lepinguosaliste seadusandliste asutuste poolt ja ta astub jõusse kolme päeva pärast peale ratifikatsioonkirjade vahetamist Riias ja jääb maksuma kuni majanduslise ja tolliuniooni lõpuliku lepingu maksmapanekuni.

Mille tõenduseks mõlema lepinguosalise poole täievolilised esitajad käesolevale lepingule alla kirjutanud ja endi pitsatid sellele peale pannud.

Tehtud kahes eksemplaaris, Prantsuse keeles ja allakirjutatud Tallinnas 1. novembril 1923.

Praegune rahanduse kriis ja tööstuse krediidid.

Viimasel riigi majandusnõukogu koosolekul esines referendina praeguse rahanduse kriisi ja tööstuse krediitide üle väike- ja kesktööstuses Eesti panga direktor hra L. Sepp. Avaldame selle referaadi „Päevalehe“ kokkuvõttes.

Ajakirjanduses kui ka poliitikategelaste hulgas — algab hra Sepp — on viimasel ajal häáli kuuldavale tulnud, et rahanduse kriisi raskuste peapõhjus väike- ja kesktööstuses olla tingitud Eesti panga kitsenduste tõttu krediitide andmise alal.

Need väited ei näi õiged olevat. Kõik elujõulised tööstusettevõtted, millel tarvilikul määral vastuvõetavaid ja realiseeritavaid laenukindlustusi on olnud, on Eesti panga arvates küllaldaselt krediiti saanud, et korralikult töötada.

Laenu krediitid vähendatud ei ole, küll on krediite väike- ja kesktööstusele viimasel ajal suurendatud, mida alljärgnev tabel küllalt kujukalt näitab. Nii oli Eesti Panga poolt antud krediite kogusummas:

1. aprilliks s. a. tööstusele — 1 miljard 595 milj.; 1. oktoobriks s. a. — 2 miljardi 333 miljoni; seega suurenenud umbes 30 protsenti.

1. aprilliks s. a. kaubandusele — 952 miljoni; 1. oktoobriks s. a. — 1 miljard 69 miljoni; seega suurenenud umbes 12 protsenti.

1. aprilliks s. a. erapankadele — 375 miljoni; 1. oktoobriks s. a. — 531 miljoni; seega suurenenud umbes 50 prots.

1. aprilliks s. a. põllumajandusele — 128 miljoni; 1. oktoobriks s. a. — 238 milj.; seega suurenenud umbes 90 prots.

1. aprilliks s. a. uuteks ehitusteks — 99 miljoni; 1. oktoobriks s. a. — 162 miljoni; seega suurenenud umbes 60 protsenti.

Tartu tööstus on eriti saanud: peapanga kaudu 1. maiks s. a. 37 miljoni ja 1. oktoobriks s. a. — 58 miljoni. Tartu osakonna kaudu 1. maiks s. a. — 37 miljoni

ja 1. oktoobriks s. a. 48 miljoni, kokku suurenenud umbes 50 protsenti.

Töelikud rahanduse kriisi põhjused, mida praegu väike- ja kesktööstused üle elavad, on hra Sepp'a arvates järgmised:

1) Halb viljasaak ja ülespekulatsioon, liig suur arv uusi ettevõtteid juure tulnud (eriti väiketööstuse alal).

2) Saaduste võlgu müümine vabrikute poolt.

3) Kapitaali mahutamise kinnisvarade alla.

4) Ettevaatamatalt hulga kohustuste väljandmine, sealjuures viimasel minutil pöörates abi saamiseks Eesti panga poole.

5) Liig kallilt produtseeritud ja võistlust raskendavad saadused, mis omakord tingitud:

a) liig väheldasest omakapitaalidest, mille tagajärjel kogu võlaprotsendid suurt kulu valmistavad; b) töösturid ei koonda tihtijugu endi jõudu ainult ühele ettevõttele ja c) sageli on töösturid ise asjatundmatud sõjaaegsed rahamehed, kes isiklikuks tarviduseks palju kulutades just selle tõttu raskusi teevad, nii, näituseks, peavad autosid jne., mis sugugi tarvis ei oleks.

Ülaltoodud põhjustel tekkinud raskusi erakordse krediidi suurendamise läbi parandama hakata oleks Eesti Panga arvates hädaohtlik ja tõesti lubamatu, järgmisi kaaluvaid asjaolusid arvestades: 1) krediidi abil uute kaupade juurevalmistamine aitaks ainult kriisi süvendada, raskendades turu seisukorda, mis endiste kaupadega veel täidetud, ehk endiseid kaupasid veel kinni maksta pole suutnud; 2) tööstusasutuste krediidid, võrreldes nende kapitaalidega ja realiseeritud väärtustega, muutuksid liiga suureks, nii et nendelt laenude tagasisaamine küsitavaks saaks; 3) suurendaks inflatsiooni, mis praegustes oludes eriti soovimata.

Lõpuks arvas hra Sepp, et ainukesed abinõud tööstustele raskustest ülesaada praeguses olukorras oleks:

1) Viimase võimaluseni suurendada oma kapitaali. Omanikud ja aktsionärid realiseerigu kõik kõrvalise tähtsusega varandused ja ettevõtted, koondades kapitaali ühte ettevõttesse.

2) Lõpetatagu võlgumüük vabrikutest. Saadaolevate summade sissenõudmist katsetagu äärmiselt kiirustada.

3) Püütagu produktsiooni hindu vähendada, eestkätt igasuguste äri- ja isiklike kulude arved töö otstarbekohase korraldamisega jne. „Ajakohaste sisseadete muretsemine“ ning igasugune „täiendamine“ võib ainult oma kapitaali arvel sündida.

4) Spekulatsiooniks ladudesse tagavarade valmistamine pole lubatud. Valmistust tuleb korraldada ainult kindla turu tarvidustele ja tellimistele vastavalt.

5) Ministeeriumid peaks lõpetama uute tööstuste asutamise ja nende soovitamise, sealjuures asjatundlikult selgitades ning pangale teatades: a) missuguseid tööstusettevõtteid on rohkem, kui tarvidus nõuab, ja nimelt, missuguses tööstusringkonnas; b) missugused tööstusettevõtted krediiti ei vääri.

Ainult neid abinõusid teostades on võimalik raskustest üle saada.

Eesti tubakatööstus.

J. Marjamaa.

Kui meie nooremaid, iseseisvuse ajal asutatud, tööstusharusi vaadelda, siis näeme, et nende seas üks edenenutest ja arenenutest tubakatööstus on. Nagu üldiselt teada, saime enne ilmasõda tubaka ja tema saadused peaaesjalikult Petrogradi, Moskva ja osalt ka Riia tubakavabrikutelt. Eesti lahkumisega Venest ja sellele järgneva Saksa okkupatsiooni ajajärgul katkes ühendus Venemaaga ning Vene tubakasaaduste sissevedu lõppes. Okkupatsiooni ajal veeti Saksamaalt suurel hulgal tubakat sisse, sama saadi viimast ka Riias asuvatelt vabrikutelt. Saksa tubak polnud oma väärtuse ja maitse suhtes mitte väga lugupeetud ja pealegi oli tema hind võrdlemisi kõrge ning sellega kaup laiematele rahvahulkadele kättesaamatu. Selle tõttu hakati, eriti maal, väga laialdaselt tubakat kasvatama ja teda tarvitamiskõlbuliseks ümber töötama. Kahjuks puudusid aga kasvatajatel tarvilised teadmised nii sortide valikus ja kasvatamises, kui ka tubaka ümbertöötamises, ja sellepärast ei saavutatud soovitavaid tagajärgi; kuid teataval määral rahuldada ta siiski vähem nõudliku suitsetaja tarbet ja mis peaasi — oli odav. Kui Saksa okkupatsiooni ajal sisseveo ja koha peal tubakakasvatamise tagajärjel suitsetamismaterjaali puudust ei tuntud, siis muutus olukord teravalt pahemuse poole sakslaste maalt lahkumisega ja vabadussõja lahtipuhkemisega. Sissevedu ja ühendus välisilmaga muutus sõja tõttu väga raskeks ja pealegi keelas vabariigi valitsus kokkuhoidmise eesmärgil tubaka, kui mitte esimese järgu tarbeaine, sisseveo ära. Sellele järgnenud ajajärk on meie suitsetajatel küll

vist väga hästi meeles ja paistab nüüd, kus see minevikus ja teda meele tuletada, väga koomiline olevat. Tol ajal siginesid turule ja uulitsatele uus liik kaupmehi-spekulante noorte 8–14 aasta vanuste poisikeste näol, kes kümme paberossi ehk sigaretti peos, mis pahatihti heina- ja lehepuruga täidetud, kauplesid, nõudes ja saades paberossi eest kuni 3 mrk. tükk, milline hind ühe naela leiva tolleaegsest hinnast tuntavalt kõrgem oli. Ehk jälle sisseene mõne väljamaa laeva sadamasse jõudmisel, kus suitsuhimulised omad kulduurid, sõrmused jm. laevapardale madrustele andsid ja vahetuskaubana suitsumaterjaali said.

Tolle ajajärgu võime Eesti tubakatööstuse ellutähtsuse ajaks lugeda, sest siis asusid paljud ärimehed peaaesjalikult kodumaa tubakast paberosside valmistamisele, esialgu muidugi käsiviisil. Muidugi ei vastanud sel viisil valmistatud paberossid kõrgel järjel seisva tööstusharu saadustele väärtuse alal, kuid andsid aga ettevõtjatele väga head sissetulekut. Ajajooksul, moodsate vabrikute tekkimisega, kadusid need käsiviisil paberosside valmistajad ettevõtted ära, peale ühe, kes välja arenes ajanõuetele vastavaks tubakavabrikuks ja veel praegugi edasi töötab, s. o. A. Reier'i tubakavabrik Tallinnas (praegu A. S. „A. Reier & Ko.“ tubakavabrik). 1919. a. asutatakse Tallinnas o.ü. „Tubak“, kes omale eesmärgiks seab moodsa tubakavabriku sisseseadmise, koha peal tubakakasvatamise edendamise ja kodumaal kasvatatud tubaka ümbertöötamise. Vabadussõja tõttu maksmapandud määrused ja rasked ühendusolud välja-

maaga ei võimalda aga eesmärgi rutulist teostamist ja organiseerimistööd nõuavad pikemat aega, nii et o.ü. alles 1921. a. oma tubakavabriku tegevusse paneb.

Ka tundub, et veneaegsed tubakatööstusesse puutuvad seadused iganenud ja oludekohast ümbertöötamist nõuavad. Ja juba 1920. a. paneb vabariigi valitsus uue „Tubakamaksu seaduse“ maksma. Selle seaduse, mis veel praegugi maksev, järele võetakse tubaka pealt riigi tuluks järgmisi maksusi: 1) aktsiisimaksu valmistubaka ja tubakasaaduste pealt; 2) patendimaksu tubakavabrikutelt, paberossitehastelt, tubakaladudelt ja tubakakauplustelt ja 3) tollimaksu väljamaalt sissetoodava tubaka ja tubakasaaduste pealt. Nii on käesoleval ajal aktsiisimaks tubaka ja tema saaduste pealt 5–40% müügihinnast; patendimaks – 100–500 mrk. aastas, peale selle veel lisamaks ümbertöötatud ehk valmistatud tubaka ja tema saaduste hulka silmas pidades ja tollimaks väljamaalt ümbertöötamiseks sissetoodud tubaka pealt 800 mrk. puudast ja ümbertöötatud tubaka ja valmissaaduste pealt 320–800 mrk. naelast. Tubakavabrikud peavad vähemalt 20.000 mrk. ja paberossitehased vähemalt 2.000 mrk. aastas aktsiisimaksu maksma.

Varsti selgub aga, et meie kliima tubakakasvatamiseks kohatu ja paremal juhtumisel ainult halvema väärtusega tubakat võib anda. Selle tagajärjel läks tubakatööstus väljamaa tubaka ümbertöötamisele üle ja on seda senini jätkanud.

Tubakatööstuse ja tema arenemise üle annab allpooljärgnev tabel pildi.

	1919. a.	1920. a.	1921. a.	1922. a.
Tubakavabrikuid	1	5	8	11
Põhikapitaal (kogu- summas)	3.000.000 mrk.	3.000.000 mrk.	38.000.000 mrk.	80.000.000 mrk.
Tööliste arv	63	134	480	540
Toodang	5.000.000 pabe- rossi	12.000.000 pa- berossi	156.196.400 paberossi, 410.314 nl. suitsutubakat	341.296.800 paberossi, 816.628 nl. suitsutubakat
Toore tubaka tar- vitus (sissevedu)	*) –	1748 pd. too- restubakat	17.541 pd. toorestubakat	39.217 pd., 26 nl. toorestubakat.

*) 1919. a. valmistati paberossid kas koha peal kasvatatud ehk salakaubana sissetoodud tubakast, sel-
leparast pole võimalik toorestubaka tarvitust kindlaks määrata.

Nagu näeme on tubakatööstus aastastalt suurte sammudega edenenud ja tubakasaaduste turu siseriigis täiesti oma kätte võitnud, mida tõendab tubaka valmissaaduste sisseveo järjekindel vähene mine. Nii veeti sisse tubaka valmissaadusi: 1920. a. — 1411 pd., 1921. a. — 601 pd. ja 1922. a. — 268 pd. 21 nl. Sama võib tähele panna, et kui endistel aastatel väga palju paberosse ja sigarette salakaubana kas Soomest ehk jälle Lätist sisse veeti, see nüüd täiesti ära jäänud on ja kui varemalt pea igalt poolt viimaste maade paberosse võis saada, ei näe neid nüüd enam isegi piiriäärsetes kohtades.

Siseturg on kodumaa tubakatööstuse saaduste suurim tarvitaja olnud ja tänapäevani selleks ka jäänud. Kuid kui silmas pidada, et tubakatööstuse vabrikute kogu tootevõime 8 tunnilise tööpäeva juures praegu 2.000.000 paberossi ja 6000 nl. suitsutubakat on, jõuame otsusele, et tähendatud toodangut siseturg ära tarvitada ei suuda, sest senised kogemused ja tähelepanekud on näidanud, et siseturu keskmine

tarvidus õõ-päevas 3.000.000 suitsuüksust on, ja sellepärast tuleb tubakatööstusel tõsiselt välisurgude otsimisele asuda. Üksikutest tubakavabrikutest väärivad tähelepanu järgmised ettevõtted:

O./ü. „Tubak“, tubakavabrik Tallinas, Baltiski mnt. nr. 19. Asutatud 15. dets. 1919. a. tähendatud osaühisuse poolt eesmärgiga kodumaa tubaka kasvatamist edendada ja kohal kasvatatud tubakat tarvitamiskõlblikuks ümber töötada. Paar aastat hiljem, kui selgunud, et kohaline kliima tubaka kasvatamiseks mitte sünnis pole, tuli o./ü. oma eesmärgist kõrvale kalduda ja peaasjalikult väljamaa toorestubaka ümbertöötamisele üle minna. Vabriku omanikuks on ülemalnimetatud o./ü., kelle põhikapitaal praegu 8.000.000 mrk. Vabrik on moodsa sisseseadega varustatud ja töötab elektrijõul, mille ta linna elektri jaamast saab. Vabrik algas 20. mail 1921. a. tegevust, mille tagajärgi järgnev tabel pildistab:

	1921. a.	1922. a.
Tööliste arv	55	95
Mehaanilise jõu tarvitus	10 h. j.	15 h. j.
Tegevuses olevate masinate arv	9 erimasinat	22 erimasinat
Toorestubaka tarvitus: kodumaa	1815 puuda	247 puuda
väljamaa	2319 puuda	10257 pd.
Valmistati: paberossa	19.414.080 tk.	56.034.000 tk.
suitsutubakat	1.541 puuda	5.374 puuda
Äratarvitatud toorestubaka koguväärtus	10.144.867 Emk.	29.487.500 Emk.
Valmissaaduste (paberosside ja suitsutubaka) koguväärtus	48.067.982 Emk.	87.647.000 Emk.

A. S. „Laferme“ tubakavabrik Tallinnas, Pirita tee nr. 6-b. Asutatud 17. märtsil 1921. a. Omanikuks samanimeline aktsiaselts 20.000.000 mrk. põhikapitaaliga. Vabrik on mahutatud 4-kordsesse kivihoonesse; varustatud 13 komplekti mood-

sate masinatega ja oma kartonaash- ning litograafiaosakonnaga, kus vabriku tarbeks ja võimaluse korral ka era tellimiste peale igasuguseid kartonaash- ning litograafia töid valmistatakse, nagu: etiketid, pakkimise ümbrikud, karbid j.m. Liikumapaneva

jõuna tarvitatakse elektrijõudu, mida omast elektri jõujaamast saadakse. Vabriku sisse- seade tööd lõpetati 26. novembril 1921. a.

ja sellest päevast peale algas vabrik tööd. Tema tegevuse üle annab allpoolne tabel ülevaate.

	1921. a.	1922. a.
Tööliste arv	197	225
Mehaaniline jõutarvitus	50 h.j.	50 h.j.
Tegevuses olev masinate arv	39 erimasinat	39 erimasinat
Toorestubaka tarvitus	4.000 pd.	16.000 puuda
Valmistati: paberossa	8.416.000 tk.	110.000.000 tk.
suitsutubakat;	130 pd.	6.500 puuda
Äratarvitatud toorestubaka koguväärtus:	8.000.000 Emk.	70.000.000 Emk.
Valmissaaduste (paberosside ja suitsutubaka) kogu- väärtus:	10.389.104 Emk.	180.000.000 Emk.

O./ü. „Havanna“ tubakavabrik, Tallinnas, Kopli t. nr 20-a. Asutatud 3. aprillil 1921. a. Omanikuks samanimeline osaühisus 20.000.000 mrk. põhikapitaaliga. Asub kolmekordses kivihoones. Varusta-

tud 10 komplekti ajanõuetele vastavate masinatega. Töötab Tallinna linna elektri- jaamast saadava jõuga.

Vabriku tegevuse üle annab järgmine tabel pildi.

	1921. a.	1922. a.
Tööliste arv	183	74
Mehaanil. jõutarvitus	15 h.j.	15 h.j.
Tegevuses olevate masinate arv	18 erimasinat	18 erimasinat
Toorestubaka tarvitus	7.610 puuda	8.827 pd. 13 nl.
Valmistati: paberossa	76.117.000 tk.	88.502.800 tk.
suitsutubakat	3.654 puuda	6.119 pd. 28 nl.
Äratarvitatud toorestubaka koguväärtus	15.220.000 Emk.	26.481.000 Emk.
Valmissaaduste (paberosside ja suitsutubaka) kogu- väärtus	125.820.640 Emk.	125.807.124 Emk.

A. S. „Astoria“ tubakavabrik, Tal-
linnas, Suur Tartu mnt. nr. 47 on meie
tubakavabrikutest kõige noorem ettevõte.

Tema omanikuks on 1922. a. viimastel
kuudel asutatud samanimeline aktsiaselts,
kelle põhikapitaal 25.000.000 marka suur.

Vabrik on mahutatud kolmekordsesse beetonhoonesse; varustatud moodsate masinatega ning jaotatud kolme suurde jaoskonda: sise- ja välisturu ning kartonnaashlitograafia, millised 56 erimasinast koos ja millede liikumapanemiseks 75 h.j. elektrijõudu tarvitatakse. Vabrikuruumide pörandapind on 900 ruutsülda, millest töösaalide all 680 ruutsülda. Märtsikuul 1923. a. jõuti vabriku sisseade töödega lõpule ja vabrik algas tegevust. Juba tegevuse esimestel nädalatel tundus, et tema saaduste turule ilmumisega senistele väga tugev võistleja nii hinna kui ka saaduste väärtuse alal on tekkinud ning tänini on selgunud, et see eeldus mitte asjata pole olnud, mida järgmised arvud tõendavad:

1923. a. märtsikuust kuni 1. oktoobr. 1923. a. on:

Töölisi	Toorestubakat ümbertöötatud	Valmistatud
250 in.	9314 puuda 37.256.000 mrk. väärtuses	Paberossa – 142.345.000 ik. Suitsutubakat – 2600 pd. 111.628.000 mk. väärtuses

Sellest on näha, et vabrik tegevuse kuue kuu jooksul peaaegu poole sellest on valmistatud, mis kogu meie tubakavabrikud 1922. a. jooksul.

Käesoleval silmapilgul on meie suurematel tubakavabrikutel läbirääkimised Prantsuse, Daani, Rootsi j.t. maade ärimeestega lõpul ja lähemal ajal algab meie tubaka-saaduste eksport nimetatud turgudele; eriti on ekspordi jaoks end organiseerinud A. S. „Astoria“ tubakavabriku juhatus, organiseerides eksportsaaduste valmistamiseks eri osakonna ja seades töö vabrikus nii, et ta ühes 8 tunnilises tööpäevas 6.000.000 paberossi ja 200 pd. suitsutubakat suudab valmistada.

Bibliograafia.

Tähtsamad majanduslised kirjutused Eesti ajakirjanduses.

E. Dolf. Omavalitsuste rahaline seisukord ja maksud. „E. Politseleht“, 20. oktoobril 1923, nr. 43 (99).

Eesti elektrofitseerimine. „Post“, 24. okt. 1923, nr. nr. 284, 286.

E. R. Leedu uuendatud rahasüsteemist. „Pvlht“, 23. okt. 1923, nr. 283.

Die Frage der Beibehaltung der staatlichen Handelsflote. „R. Bote“, 25. oktoobril 1923, nr. 244.

E. Dolf. Omavalitsuste rahaline seisukord ja maksud. „E. Politseileht“, 27. oktoobril 1923, nr. 44 (100).

Homo oeconomicus. Balti rahanduskonventsiooni järel. „V. Maa“, 24. oktoobril 1923, nr. 244.

Meie omavalitsuste raske seisukord. 1. novembril 1923, nr. 292.

Eesti raudteed. „Pstm.“, 30. oktoobri 1923, nr. 290.

E. Schabak. Meie riigimeisa – majandusest. „Kaja“, 2. novembril 1923, nr. 293.

Prof. A. Sack. Eesti rahaturu seisukord ja Eesti pank. „Kaja“, 3. nov. 1923, nr. 294.

-a- Ülevaade riiklisest maaparandustöödest. „Kaja“, 3. nov. nr. 294.

Meie kalatööstuse ja kalaturu praegusest seisukorrast. „Pvlht“, 4. novembril 1923, nr. 295.

Insener-tehnoloog R. Link. Nõndanimetatud „Sadamatehaste“ probleem. „Pvlht“, 5. nov. 1923, nr. 296.

Ins. J. Podsolov. Kaheksatunnilise tööpäevast. „Pvlht“, 4. nov. 1923, nr. 295.

J. Ramsay Macdonald, M. P. Briti töökond ja rahvusvaheline krediit ning kaubandus ja mõned mõtted rahvusvaheliste laenude kohta. „V. Maa“, 4. nov. 1923, nr. 254.

Praegune rahanduse kriis ja tööstuse krediitid väike- ja kesktööstuses. „Pvlht“, 7. novembril 1923, nr. 298.

K. Luts. Kaks aastat õliajamist põlevkivist. „V. Maa“, 8. nov. 1923, nr. 257.

Seadusline kord uute tööstusoluliste ettevõtete avamisel. „Pvlht“, 7. nov. 1923, nr. 298.

Kroonika.

Eesti.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

1-5. novembrini on raudteed mööda Narva ja Irboska kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

I. Transiitkaupe:

3 vagunit segakaupa, kaal 45,6 tonni.

II. Eksportkaupe.

10 vagunit paberit, kaal 126,6 tonni.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt Eestisse tulnud:

42 vagunit rukist, kaal 690,9 tonni; 1 vag. kanamune, kaal 9,9 tonni; 10 vag. loomakooke, kaal 156,8 tonni; 7 vag. kaeru, kaal 81,7 tonni; 8 vag. läätsi, kaal 131,7 tonni; 4 vag. odre, kaal 64,8 tonni ja 4 vagunit linu, kaal 19,9 tonni.

Venemaa rukkivedu.

1-8. novembrini on nõukogude Venemaalt Eestisse tulnud 51 vagunit rukist, mis välja teeb ligi 50.000 puuda.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

Oktoobrikuu jooksul on raudteed mööda Valga kaudu Lätimaale saadetud:

37 vagunit tsementi, 6 vag. küpsetatud leiba („Pain Normal“), 2 vag. hobuseid, 17 vag. segakaupa, 4 vagunit elussigu, 1 vag. piimapulbrit, 5 vagunit majakraami ja 1 vag. riiet. Kokku 73 vagunit kaupasi.

Sama aja jooksul on Lätimaalt Eestisse tulnud:

47 vagunit segakaupa, 1 vag. väävlimulda 4 vag. heeringaid, 3 vagunit mööblit, 2 vag. sugupullidega, 2 vagunit suhkru, 5 vagunit lennukitega, 2 vagunit portselaan ja emaileritud nõusid, 2 vagunit kalise, 1 vag. lillesibulaid, 6 vag. soola, 1 vag. riiet, 1 vag. kriiti, 1 vag. teras ja raudkaup, 1 vag. tatra-tangu, 1 vag. parkimata nahku, 1 vag. masina osasid, 1 vag. traati ja 2 vagunit Dresdeni tervishoiu muuseumi kraami. Kokku 84 vagunit.

Reisijate vedu Eesti riigiraudteedel 1923. a. esimesel poolel. (Riigi statistika keskbüroo andmed).

Tänavu esimese poolaasta jooksul on riigiraudteedel veetud 2.251.558 reisijat, neist 2.147.477 reisijat laiarööpalistel teedel ja 104.081 kitsarööpalistel. Reisijatega on tehtud üldse 114.208.378 kilomeetrit.

Mineva aastaga võrreldes näeme, et raudteede tegevus reisijateveo alal on tänavu suuremaks kasvanud; nimelt oli:

	I poolaasta jooksul	
	1922. a.	1923. a.
Reisijate arv	1.690.470	2.251.558
Sellest laiarööpalistel	1.618.543	2.147.477
Reisikilomeetrite arv	94.965.106	114.208.378

Teisel veerandil on reisijate vedu suurem olnud kui esimesel.

Iseõitjate veoabinõude arv Eestis. Teedeministeriumilt, statistika keskbüroolt ja äridelt saadud andmete põhjal võib arvata, et Eestis oli tänavu 1. okt.:

Sõiduaautosid ligi	400
Veoaautosid „	350
Mootorrattaid „	280
Traktorisi „	400

1923. a. septembrikuu väliskaubandus.

Sissevedu väljaveost 337,1 milj. marka suurem.

	Sissevedu. milj. Emk.	Väljavedu. milj. Emk.
Tera- ja jahv. vili, kartul ja loomatoit	39,2	3,3
Toiduained ja karjasaadused	0,5	106,5
Kala ja kalakaup	27,6	0,6
Muud toidu- ja maitseained, piiritus ja joogid	117,3	26,4
Elusloomad ja linnud	0,3	20,2
Nahk, nahkaup ja muud loomasaadused	23,4	2,0
Seemned ja elustaimed	2,7	—
Puu- ja puutööstuse saadused	5,2	131,2
Paber, paberikaup ja trükitööd	19,5	59,9
Puuvill, lina ja kiuained	91,6	14,0
Tekstiiltööstuse saadused	98,9	118,8
Metallid	50,9	1,8
Metallkaubad	51,6	0,2
Põllutööstusmasinad ja -riistad	45,7	0,002
Muud töö- ja jõumasinad	104,7	1,1
Instrumendid, aparaadid ja laskeriistad	13,6	0,2
Kivid, mullad ja nende saadused	19,4	12,4
Kivisüsi, koks ja põlevkivi	34,2	0,001
Õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	55,5	0,01
Väetisained	5,5	—
Keemiaained, värvid, apteegikaubad	25,9	6,1
Kunstikaubad, muusikariistad ja muud eelpool nimetatud kaubad	8,7	0,2
Kokku	842,0	504,9

Maade järele:

	Sissevedu. milj. Emk.	Väljavedu. milj. Emk.
Belgia	26,6	8,0
Daani	17,5	22,3
Danzig	19,4	6,8
Hollandi	7,9	2,1
Inglismaa	195,4	204,8
Läti	29,1	58,9
Leedu	0,6	0,03
Prantsuse	5,1	2,0
Poola	1,2	—
Rootsi	16,7	57,7
Saksamaa	450,1	52,1

Soome.	38,0	34,4
Vene.	30,8	45,3
Ameerika Ühisriigid.	0,6	1,5
Czechoslovaakia	0,02	-
Norra	-	9,2

1. jaanuarist - 1. oktoobrini s. a. on kaupad sisse veetud 6.767,3 milj. marga väärtuses; välja veetud sama aja jooksul - 4.268,1 milj. marga väärtuses. Seega on kaubabilans 2 499,2 milj. marga võrra passiivne.

Kakao-turg Eestis. (Riigi statistika keskbüroo andmed).

Eestisse on sisse veetud:

	Kakao-ube.	Kakaopulbrit.
	Puudad.	
1922. a.	3.828,6	16.560,0
1923. a. jaan. - sept.	3.144,1	14.792,7

Sisseveost tuli:

	1922. a.	1923. a.
	Jaan. - Septembr.	
	Puudad.	
Saksamaa kaudu.	3.123,3	2.381,5
Soome "	354,0	315,6
Prantsusmaa kaudu.	189,3	269,0
Daani "	158,2	25,5
Inglismaa "	-	152,5
Läti "	3,0	-
Hollandi "	0,8	-

Palju suuremal hulgal kui kakao-ube on Eestisse kakaopulbrit sisse veetud. Kakaopulber on tulnud:

	1922. a.	1923. a.
	Jaan. - September.	
	Puudad.	
Saksamaalt	10.646,8	10.262,4
Soomest	2.319,3	2.071,1
Hollandist	1.639,3	428,0
Danzigist	582,8	627,2
Inglismaalt	475,1	344,4
Lätist	404,8	56,5
Belgiast	296,0	43,6
Daanist	195,8	969,4

Välja on veetud kakaopulbrit:

1922. a.	165,1 puuda.
1923. a. jaan. - sept.	128,7 "

Suuremalt jaolt on see kaup Venemaale, vähemal jaol Inglismaale, Soome ja Saksamaale läinud.

Kakao tarvitamine Eestis on alla 0,3 kilogr. hinge kohta 1922. aasta sisse- ja väljaveo järele. Daanis tarvitati enne sõda üle 0,5 kilogr. ja Norras 0,4 klgr.

Soome.

(Helsingi Eesti saatkonnalt.)

Rahaturg Soomes. Soome panga sept. kuu bilansi järele oli maa rahaturu seisukord võrdlemisi vähe lootusrikas. Oktoobri alguses on seisukord jälle märksa paranenud. Raha puudus pankades pole enam nii suur kui 10-15 päeva tagasi. Põhjuseks tuleb nimetada seda, et on hakatud juba tuleva aasta jaoks müüdüd puukaubast eelmaksusi saama. Lühiki

kese aja jooksul on niivõisi juba 1 miljon naelsterlingit sisse tulnud. Soome panga valuutareserv on 75 milj. Smk-ga kasvanud ja oli oktoobri keskpaiku terve valuutafond 375 milj. Smk. Erapankades on raha kitsikus kergemaks läinud ja rediskonteerimised vähenenud. Lähema tuleviku peale vaadatakse optimistiliselt.

Soome puuturg. 15. oktoobriks on Soomest müüdüd puukaupa 640 000 stand. Vastav arv Rootsis 775.000 stand. Põhihinnaks on 7 battensidele olnud umbes 16-17 naelsterl. stand. fob. Viimased müügid on käsitelnud ainult praagitud ja siniseks läinud kaupa. 9^m tolliste hinnad on igal pool langenud ja üldse on hindade alanemist olnud märgata. Põhjuseks olla osalt see, et odavat kaupa on pakutud Czechoslovaakiast, Poolast ja Lärist, osalt ka see, et Skandinaavia ja Soome on rohkesti puukaupa pakkunud. Kuna laagrid praegu on peaaegu igal pool, nii müüjate kui ostjate juures, võrdlemisi väikesed, ollakse arvamisel, et hinnad aasta lõpul tõusevad.

Kunstsõnniku sissevedu Soome. Käesoleval aastal on Soome toodud:

Tooresvosvaafi.	3.819 tonni.
Luujahtu	9.870 "
Chilesalpeeteri	372 "
Norrasalpeeteri	630 "
Karbiidnitrogeenium	214 "
Ammoniumsulfaat	16 "
Kalisoola	9.779 "
Thomasvosvaat	7.311 "
Supervosvaat	8.976 "

Telefoniühendus Helsingi-Peterburg-Moskva. Venelaste ettepaneku peale nimetatud otsekoheste telefoniühenduse korraldamiseks on Soome telegrafivalitsus vastanud jaatavalt. Siiski et Viiburi-Terijoki vaheline liin väga koormatud on, on ühendust Venemaaga kavatsatud korraldada peale kella 6 õhtuti.

8 miljoni Soome marka on tuleva aasta eel- arvesse ettepanud Hangõ sadama parandamiseks. Nii Turus kui Hangõs tehakse agarasti ettevalmistusi tuleva talve laevasõiduolude korraldamiseks ja jää- raskuste kõrvaldamiseks.

Soome kaubandus septembris. Septembris oli väljavedu 477,4 milj. Smk. ja sissevedu 410,3 milj. Smk, seega väljavedu 67,1 Smk. suurem. Üheksa esimese kuu jooksul on sissevedu 125,9 milj. Smk. suurem kui väljavedu.

Soome valitsuse ettepanek 1924. aasta tolli- tariifi. Kuna uus tollitariif, mille ettepanek antakse k.a. lõpul Eduskunnale, ei saa valmis tulevaks aastaks, on valitsus teinud ettepaneku pikendada 1921. aasta tollitariifi teatud muudatustega 1924. aasta tollitariifi. Ettepanekus kavatsetakse alandada luksusartikli tolli salakaubaveo vähendamiseks. Kõrgendatud on nisutangude toll 1:15 Smk-st kuni 1:45 Smk-ni kg. Kohvi toll on alandatud 3 Smk. kg. Teatud elektri ja aurumasinatele kavatsetakse siamaanse väärtustollide asemele panna kindel toll kaalu järele. Niisamuti autodele väärtustollide lisaks kindel kaalutoll Sõõgisoola toll on kavatsatud ära kaotada. Need muudatused

juba teeksid 80–85 milj. Smk. terve aasta tollisise-
tulekute vähenemiseks. Väljaveos jääksid väljaveo-
maksust edasi vabaks vineer, puumass, puupapp ja
paber.

Teated ettevõtete tegevusest.

O/ü. „Eesti Vosvoriit“ osanikkude peakoosolek
14. oktoobril s. a. otsustati o/ü. „Eesti Vosvoriit“
tegevust lõpetada ja o/ü. aktiva ja passiva üle anda
a/s. „Eesti Vosvoriitile“. Võlausaldajatel tuleb oma
nõudmistega o/ü. Eesti Vosvoriit'i vastu sama o/ü.
likvideerimise komisjonile (asukoht: Estoonia p. 15)
üles anda, kuni 31. detsembrini s.a.

„Tartu pank“. Tartu panga peakoosoleku otsu-
sel 13. septembrist s. a. ja hra rahaministri nõusole-
kul pannakse toime aktsiakapitaali kõrgendus 50 milj.
Emk. peale uute aktsiate väljaandmise läbi kuni 20
milj. Väljaandmisele tuleb 20.000 aktsiat nominaal-
hinnaga ä 1000.

Emissiooni hind on:
senistele aktsionäridele Emk. 1425.–
kusjuures 3 vana aktsiat kahe
uue aktsia omandamise õiguse
annavad,
uutele aktsionäridele Emk. 1550.–

Sooviavalduste vastuvõtmine on alanud ja uute
aktsiate omandamisõigus kuni 15. novembrini s. a.
pannakse maksuma, kuna kuni 1 detsembrini s. a.
Emk. 725 – iga uue aktsia pealt sisse maksta tuleb.
Viimane osa peab 31. detsembriks 1923. a. makstud
olema. Uute aktsiate eest enne 31. det. 1923. a.
sissemakstud summade pealt maksetakse 10 prots.
aasta pealt, arvates sissemaksmise päevast kuni 31.
detsembrini s. a. Uute aktsiate dividendi jooks algab
1. jaanuaril 1924. a.

Omandamise õiguse maksmapanemiseks peavad
vanad aktsiad esitatud saama ehk nende asemel pan-
kade hoiu-tunnistused aktsia numbritega. Uute akt-
siate kättesaamisel tulevad need tunnistused ühele
allnimetatud maksukohale sisse anda.

1922. a. makseti 22 prots. dividendi.

Sooviavalduste ja maksude vastuvõtmist toimetav:
Tartu pank ja p. osakonnad Tartus, Tallinnas,
Viljandis, Põltsamaal, Paides, Võrus, Rakveres ja Riia
Kredit pank, Riias.

Aleksander Kivistik'ule, Tartus, Karlova tän. 7
kaalude ja masinaehituse töökoja sisseseadmiseks ja
seal tööalgamiseks. Töökojal on 18 töötl. Jõuandjaks
elektrimootor. Valmistab kaalusi ja igasuguseid vähe-
maid masinaid.

Hans Laks'ile jt. Tallinnas, Suur Brookusmägi
nr. 7 litograafia ja trükikoja „Ars“ sisseseadmiseks
ja seal tööalgamiseks. Töökojal on 12 töötl. Jõu-
andjaks 3 h.j. elektrimootor. Valmistab litograafia ja
trükitöid.

Peeter Leppik'ule Pärnus, Rääma tän. nr. 3
saeveski sisseseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Sae-
veskil on 60 töötl. Jõuandjaks 60 h.j. aurumasin.
Töötab igasugust metsamaterjaale tarbepuudeks ja
laudadeks ümber peasjalikult välisturu jaoks.

O/ü. „Silikat“ Tallinnas, Liiva-Ristil, silikat-tellis-
kivide tehase sisseseadmiseks ja seal tööalgamiseks.
Tehasel on 30 töötl. Jõuandjaks aurumasin 25 h.j.
Valmistab silikaat-telliskiva.

O/ü. „Rannamõisa kivitööstus“ Rannamõisas,
Harjumaal, kivitööstuse tehase sisseseadmiseks ja seal
tööalgamiseks. Ettevõttel on 18 töötl. Jõuandjaks 60
h.j. naftamootor. Valmistab igasuguseid hõõveldatud
ja poleeritud ehituskiva.

Uued aktsiaseltsid ja osaühisused.

A/s. „G. J. Beljagin“. Tegevusala: Igasugused
kaubanduslised operatsioonid sise- kui ka väljamaal,
muu seas kaupade ülesost kui ka edasimüük, sisse-
ja väljavedu, transiit, transport ja ekspeditsioon ning
igasuguste tööstusliste ettevõtete asutamine ning eks-
ploateerimine. Asutajad: G. Beljagin, S. Burtseva,
K. Burtsev. Põhikapitaal: Mk. 30.000.000, mis jao-
tatud 1.200 akt. ä Mrk. 25.000.–.

(R. T. nr. 126 – 2. novembril 1923.).

A/s. „A. Reier ja Ko.“. Tegevusala: Tubakakas-
vatuse edustamine kodumaal, tubakakasvanduste kasu-
tamine, lehttubakaga kauplemine, tubaka ümbertöö-
tamine ja selle saadustega kauplemine sise- kui ka
väljamaal; paberossikestade valmistamine, litograafia
ja kõiksugu kunsttrükitööde edustamine, paberi ilus-
tamis-, kartonaashi- ja papptööde tegemine ja nendega
kauplemine. Asutajad: A. Reier, H. Anton ja H. Sikk.
Põhikapitaal: Mk. 5.000.000, mis jaotatud 10.000
akts. ä Mrk. 500.–. (R. T. nr. 127 – 6 nov. 1923.).

Ärikalender.

16. novembril.

A/s. „Rakvere nahavabrik Harry Friedrich“,
erakorraline peakoosolek, kell 1 päeval, Tallinnas,
Narva m. nr. 6.

17. novembril.

O/ü. „Mercator“, erakorraline, peakoosolek, kell
6 p. l., Tallinnas, Pikk t. 36.

18. novembril.

„Võru Pank“ a/s., erakorraline peakoosolek, kell
11 e. l., Võrus, Aleksandri t. 14

19. novembril.

K/ü. „Külvaja“, erakorraline peakoosolek, kell
10 homm., Tallinnas, U. Kalamaja tän. 23.

Metallitööstuse a/s. „Ilmarine“, erakorraline pea-
koosolek, kell 5 p. l., Tallinnas, Rannavärava p. 21.

20. novembril.

Oskar Mägi kinnisvara oksjon (vaata „Eesti
Majandus“ nr. 27).

Tähtsamad enampakkumised.

Tallinna tollivalitsus, 14. novembril s. a., kell 10
homm. – mitmesugust tubakat, paberosse, kõlk-
sugu viinasid, puuvillast riiet, kristall-saharini,
kokaïni jm. kaupu.

(Metsa oksjonid).

5. detsembril 1923. a. kell 12 Pärnus, maakonna politseivalitsuse ruumides, Surju metskonnast **104,07 tšnu** ja **258 puud** 101 tükis, hinnatud 5.763.887 mk.

6. detsembril s.a. kell 3 p l., Alliku mõisas, metsaülema kantsleis, Türi metskonnast **41,62 tšnu** ja **149 puud** 27 tükis, hinnatud 1.769.321 mk.

7. detsembril s.a. kell 12 l. Rakvere vallamajas, Sagadi metskonnast **48,09 tšnu** 53 tükis, hinnatud 2.834.975 mk.

8. detsembril s. a. kell 10 homm. Varangu mõisas, metsaülema kantsleis Koeru metskonnast **3,74 tšnu** ja **1450 puud** 29 tükis hinnatud 770,625 mk.

Ligemaid teateid müügile tulevate metsatükkide üle annavad kohalikud metsaülemad ja metsade peavalitsus - Tallinnas, Toomkiriku pl. nr. 3.

Tähtsamad vähempakkumised.

Tallinna Gaasivabrik, kirjalik, 23. novembril s. a. kell 12. - **Inglis gaasisütt wearmouth 800-1000 tonni.** Pakkumised ära anda, Tallinnas, Rannavä-rava puistest nr. 25-27.

Sadamatehased, kirjalik, 28. novembril s. a. kell 11 e. l. - **kummi õhuvoolikuid 1100 meetrit.** Pakkumised ära anda Tallinnas, Merepuistee 13. Lähemalt sealsamas igal äripäeval kella 8-15.

Kinnisvarade oksjonid.

10. detsembril s. a. Tallinna-Haapsalu rahu-kogu ruumides Emma Rose, Elisabeth Knoch, Karl, Anna ja John Elfenbein'ide, Katherina Vulffi ja Luise Rahri päralt olev kinnisvara, mis asub Tallinnas, Narva m. nr. 38, 2 alevi hüpot. ringkonnas krep. nr. 453 all. Kinnisvara on hinnatud 1.500.000 marga peale. (R.T. nr. 126 - 1923. a.).

Isiklikud teated.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud. August Joosepi p. Stieffermann ja Teonie-Adelheid-Leonore Stieffermann, sünd. Maddisson; Jaan (Joan) Adami p. Angerjas ja Minna Johani t. Albrecht; Karl Jüri p. Oja ja Ekaterina Vasili t. Oja, sünd. Kolpanov. August Hendriku p. Pöder ja Amanda Karli t. Pöder, sündinud Jürgenson; Otto Karli p. Kasper ja Marie Konstantiini t. Kasper, sünd. Lember (R. T. nr. 127-1923. a.).

Varanduse hoolekanne. Marie Sperling'i varanduse üle on hoolekanne sisse seatud (R. T. nr. 126-1923. a.).

Turu ülevaated.

Võiturg.

29. okt.-3. nov. on kontroll komisjoni poolt võid läbi vaadatud:

Inglismaale saamiseks . . .	358 tšnni
Rootsimaale " . . .	252 "
Saksamaale " . . .	2 "
Soome " . . .	14 "
Siseturgu jäänud . . .	15 "

Kokku . . . 641 tšnni

Sellest on P. K. „Estonia“ väljaveoks määratud 356 tšnni.

Kanamune on P. K. „Estonia“ poolt 29. okt. - 3. nov. välja veetud 30 kasti.

29. okt.-3. nov. maksis P. K. „Estonia“ 13 p. alla hinnatud eksportvõi eest Mk. 112 - nael.

29. okt.-3. nov. olid Inglise võituru hinnad odavad. Head võid on rohkem Uue-Merimaalt sissetulnud. Turg on vaikne. Praegu pakutakse peaaesjalikult alamat sorti võid.

Lihaturg.

Põllum. Kesküh. „Estonia“ teatel on 29. okt.-3. nov. Eesti tapamajades tapetud ja tembeldatud:

	Kariloomi	Vasikaid	Sigu
Tallinnas . . .	709	251	775
Tartus . . .	256	116	298
Teistes linnades	187	101	391
Kokku . . .	1152	468	1464
Eelmis. nädalal	1414	457	1676

Tallinnas olid hinnad läbistikku (markades puuda eest):

	Sel nädalal	Eelmisel näd.
Nuumloomad	eluskaal 550- 560	550- 560
	tapetud 700- 800	700- 800
Nuumvasikad	eluskaal 1000	1000
	tapetud 1200-1400	1320-1400
Nuumsead	eluskaal 1200	1200
	tapetud 1600-1680	1680-1800

Rahaturg.

Tähtsamate arvete seis Eesti-Pangas - Tallinnas (ilma osakondadeta).

	(miljon markades)		
	30 X.	6.XI.	Muutus
Kassa . . .	538,2	516,6	- 21,6
Välisvaluuta kassas, pankades ja väljamaa vekslid	465,3	437,0	- 28,3
Diskont. vekslid . . .	1.131,5	1.127,3	- 4,2
Konto-korrent	2.276,2	2.247,2	- 29,0
Pangatähed . . .	2.250,0	2.250,0	muutuseta
Riigikassa . . .	1.989,4	2.006,9	+ 17,5
Jooksv. arved.	477,4	476,8	- 0,6
Väliskohustused	117,5	93,8	- 23,7
Kassa osakondades . .	573,6	623,3	+ 49,7

Tallinna börs kursisedel

Kuupäev		1 dollar	1 naelsterling	1 miljard Saksa marka	100 Soome marka	100 Rootsi krooni	100 Daani krooni	100 Prantsuse frk.	100 Holl. gulden.	100 Läti rubla	100 Tšehosl. kr.	1 kuld rubla	100 Itaalia liiri	100 Helveetia fr.
3.XI	O.	346,5	1549	—	924	9125	5925	1985	13450	132,75	1005	170	1545	6175
	M.	347,5	1555	10	934	9175	6025	2035	13550	136,35	1035	—	1575	6225
	T.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5.XI	O.	346,5	1546	—	925	9125	5885	1980	13425	132,50	995	170	1535	6195
	M.	347,5	1552	5	935	9175	5985	2030	13525	136	1025	—	1565	6245
	T.	—	1548—50 —1552	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.XI	O.	346,5	1550	—	922	9125	5950	1985	13425	132,50	1000	170	1535	6190
	M.	347,5	1556	1,5	932	9175	5950	2035	13525	136	1030	—	1565	6240
	T.	347,5	1558—56	—	—	9175	—	—	—	—	—	—	—	—
7.XI	O.	345,5	1545	—	922	9125	5850	1975	13400	132,35	995	170	1545	6175
	M.	347,5	1552	1,5	932	9175	5950	2025	13500	135,85	1025	—	1575	6225
	T.	—	1551	—	—	—	—	—	13500	—	—	—	—	—
8.XI	O.	346,5	1544	—	922,5	9125	5850	1965	13400	132,25	995	170	1520	6165
	M.	347,5	1550	2	932,5	9175	5950	2015	13500	135,75	1025	—	1550	6215
	T.	—	1549—50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9.XI	O.	346,5	1537	—	921	9135	5845	1955	13375	132,25	995	170	1530	6160
	M.	347,5	1543	2	931	9185	5945	2005	13475	135,75	1025	—	1560	6210
	T.	—	1542	—	931	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis käesoleval nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu, pehme, kõrgem Ameerika sort. pd.	570—620	Kohvi, Kesk-Ameerika sordid	3100—4000
„ „ söre Ameerika	610—640	„ „ Mexiko	—
A/S. Rotermanni tehaste jahud:		Tee, lahtine Pekoe broken, Java	4000—4200
nisu, pehme,	460—595	„ „ Orange Pekoe, Java	5700—6000
„ söre	605—630	„ „ „ „ Tseilon	6000—6400
„ pehme, teised sordid	—	„ „ „ „ Hiina	4200—4800
Rukki jahud	245—260	Suhkur, peenike, valge, Dantsigi	—
„ püül	400—420	„ „ Java	890—900
Nisu, Eesti	335—345	„ „ Czechoslovaakia	—
Rukis	220	Siirup, kartuli, B 42°	725
„ Vene,	218—220	„ „ B 38°	—
Kaerad, toldu, Vene	230—235	„ „ Glucose	700
Odrad, õlle	—	Sool, lahtine	40—42
Erned, rohelisted, Eesti	400—500	Heeringad, Yarmouth, Mattie	tünn 3150—3250
„ „ Hollandi	780—800	„ „ Shotti Mat Full	3600—3800
Riis, Burma II.	530—550	„ „ Mattie	3400—3600
Kartulid, eksport fob Tallinn	75—80	„ „ Norra Full	—
„ piirituse	—	„ „ Islandi	—
Kartuli tärklis „Superieur“	550	Liha, sea, I. sort	pd. 1480—1680
Piim, pudelites	21	„ „ looma, I. sort	450—800
Või, meierei, eksport	4400—4520	Pekk, eksport. I s.	—
Margariin, väljamaa	1680—2080	Heinad, aasa	vaguniviisi —
Juust, kohalik, Schveitsi.	2400—2600	„ „ ristik	—
„ „	—	Õlikoogid, puuvillaseemne.	245
„ „	—	„ „ palmi	185—190
Kaseiin	1000—1300	„ „ päevalille	255
Munad, eksport I. s. (sinine tpl.)	19,50	„ „ soja	295
„ „ II. s.	17—	Nisukliid	175—180
Kakao, Inglis	1100—1300	Rukkikliid.	160
„ „ Ameerika	800—1000	Puuvilla riie, Bjas, D. I.	ars. 37,5—41,75
„ „ Hollandi	1400—1500	„ „ Mitkal, ekstra	29—30,75
Kohvi, Rio, Santos	2600—3000	Lina, Liivi R.	10 pd. —
„ „	—	„ „ Võru-Petseri	—

Lina seemned, õli 87 ¹ / ₂ % basis fr. Tall. „	—	Paber, rotatsiooni	430
„ külvi 98—99 „ . . . pd.	—	Tsement, Portland, Port-Kunda	„
Takud, Codilla I.	—	pütt 10 pd. 10 naela frko Tall.	745
„ II.	—	Tsement, Portland, Port-Kunda	„
Kivisüsi, auru, Yorkshire 2k. pest.	54—56	pütt 10 pd. 10 naela fr. Kunda.	700
„ Newcastle	52—53	Tsement, Portland, Aseri „ Tallinn	690
„ sepa	60—61	fr. Aseri	655
Koks, valu	95—100	Kriit, toores	100
„ gaasi	85	pestud	110—130
Põlevkivi, I. sort	10	Asfalt	—
Põlevkivi, II. sort	7,5	Tõrv, kivi	260—275
„ III. „	5	puu	300—350
Raud, sordi	275—290	Lubi	35—40
„ latt	—	„	—
„ vits	420—480	Gips, tükikes frko Isborsk	—
„ raud plekk	440—500	„ jahvatatud	—
„ „ tsingitud	680—720	„ krohvimise, loko	70
„ „	—	Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	6300
Teras Inglis	—	Puumaterjalid, saetud D/B/B/	—
„ Saksa	—	Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal. .	—
„ nikkel	—	Puumaterjalid	—
„ vedru	450—500	„	—
„ valu	—	„	—
„ tööriistade	1000—1100	„ IV s.	—
„ talla	325—350	„ propsid; 7×7	—
Malm	220—230	„ liiprid	—
Inglistina	6000—6200	Põletispuud, sega 20% kaski, k. sld.	5000—5200
Seatina	850—875	„	—
Vask, plekk punane	4000—4800	Nahk, talla, Eesti kodumaa too-	—
„ valge	3600—4600	resnahast valmistud . pd. I s.	4400—4600
Tsink-plekk	1600	Nahk, talla, Ameer. tooresn. val-	—
„	—	mist. I sort	5000—5200
Masinaõli, Vene, Nobel No. 6. . .	480—	Nahk talla, Ameer. tooresn. val-	—
„ Ameerika	460—500	mist. II sort	4400—4600
„ solaar	—	Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	5850—5850
„ auto Vacuum Comp	1200—1400	Toores nahk väiksed ja suured .	—
„ auto	650—750		
Tsilindriõli, Vene	—		
„ Ameerika	480—680		
Põlevkivi õli	200—240		
„ pigi	300		
Nafta, Vene	220—230		
„ Ameerika	170—190		
Petrooleum, Vene	225—235		
„ Ameerika	225—235		
Bensiin, Vene	620—		
„ Ameerika	620—		
Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob ltr.	\$ 0,20		
Pesusooda	200—210		
Seebikivi 72% õli	540—580		
Parafiin 102—110° }	650—740		
120°—134° }	—		
Parkimise ekstrakt	850		
Väävel, õie 98%	360		
Värvid, nigrosin vees sulav, välj. kg.	525		
„ tsinkvalge Saksa roh. PZ. pd.	1550		
„ „ Prantsuse „	1500—1600		
„ tinavalge Inglise	1200—1360		
„ ooker Prants.	300—350		
Väetisained Superfosf. „Silva“ (k. 6 pd.)	—		
„ 17-18% fr. Tallinn.	605		
„ Superfosf. E. T. K. must kukk	—		
(k. 6 pd.) 18—20% fr. Tallinn. . .	615—625		
„ Thomasjahu k.100kg. 15-17% . .	560—		
„ Kaalisool, 30% kott 6 pd. frko jaam	445		
„ 40%	605		
„ Kainiit 12% lahtine, pd.	—		
„ Norra salpeeter, kott 6 pd.	2100		
„ Vosvoriit, Eesti 6%	34—36		

Prahid :

Lina			
Tallinn — Stettin	tonn	Emk. 1500	
„ — Ghent	„	23 sh.	
„ — Dundee	„	—	
„ — Belfast	„	—	
„ —	„	—	
„ —	„	—	
Takud + %			
Puumaterjalid D/B/B/		standard	
Tallinn — London	„	—	
„ — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	„	£ —45/-	
„ — Antwerpen	„	—	
„ — Southampton	„	—	
„ — Manchester	„	—	
„	„	—	
„	„	—	
Segakaup		tonn	
Tallinn — Stettin	„	Emk. 800-1200	
„ — London	„	—	
„ — Stockholm,	„	Rkr. 12—35	
„	„	—	
„	„	—	
Kartulid			
Tallinn	„	—	
„	„	—	
„	„	—	
„	„	—	
„	„	—	
„	„	—	